
Voorwoord

Zestig jaar Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. Een prestatie van formaat. Wat Stikker en Oud – en vele anderen – ooit begonnen, staat nog steeds fier overeind. Succesvolle jaren en perioden wisselen minder fortuinlijke af, maar nog steeds is de vvd een politieke partij die praktisch en principieel als liberale club een betekenisvolle functie vervult in de Nederlandse politiek. Landelijk en Europees in de parlementaire fracties, vaak ook in de regering vertegenwoordigd. Provinciaal en gemeentelijk geldt hetzelfde. Met 1307 gemeenteraadsleden en 101 statenleden, 273 wethouders, dertien gedeputeerden en 120 burgemeesters, speelt de vvd ook lokaal en in de provincie een belangrijke rol.

Met zo'n veertigduizend leden en een kleine vierhonderd afdelingen is de vvd bijna overal in ons land vertegenwoordigd. De organisatie bestaat ook na zestig jaar nog steeds bij de gratie van de vele honderden vrijwilligers die in afdelings- en kamercentralebesturen en in het hoofdbestuur hun werk voor de vereniging verrichten. Het Algemeen Secretariaat (het partijbureau) aan de Laan Copes van Cattenburch telt 23 professionals die zich inzetten voor de organisatie van de vvd. Een uitstekend functionerend opleidings- en trainingsinstituut, de Haya van Somerenstichting, ten slotte, zorgt al geruime tijd voor nieuwe – en steeds beter opgeleide – talenten.

Hoe het komt dat goede en slechte tijden elkaar voor de Nederlandse liberalen afwisselen is een vraag waarop geen eenvoudig antwoord mogelijk is. Hangt het succes vooral samen met de personen – en persoonlijkheden – die aan de vvd leiding en gezicht geven? Is het de geest van de tijd, die soms wind mee en dan weer wind tegen geeft? Of is het een mengeling van beide? Kent onze liberale volkspartij vleugels, of (alleen maar) vlerken? Is de kiezer minder trouw aan de liberale beginselen, of is de vvd dat? Te veel, te weinig? Zijn veel liberale idealen bereikt en/of inmiddels gemeengoed geworden? Verliezen wij daarom aantrekkelijkheid? Of zijn er – in moderne termen gesproken – nog steeds

liberale *unique selling points* die ons ook de komende decennia leidend zullen doen zijn in het publieke debat en bij het electoraat?

Misschien staren we ons – vrij naar Oud – een enkele keer blind op de korte golf (van het succes of het falen), terwijl we ons – volhoudend, met geduld en waar liberaal – vooral dienen te richten op de lange golf. De lange golf die hoe je het ook wendt of keert sinds 1948 een gestage ontwikkeling van groei heeft getoond. In zetels en in maatschappelijke ontwikkeling in liberale richting. Een geheim van de Nederlandse liberalen is bovendien de doorgaans zeer goede sfeer waarin wordt samengewerkt. Sportief verschillen wij van mening. Onbaatzuchtig dienen wij vanuit onze liberale opvattingen het algemeen belang. In perioden dat dit niet vanzelfsprekend is – vrij naar Zalm: de bloedbaden wisselen de warme af – keldert ook onmiddellijk onze electorale aantrekkelijkheid. Kent iedereen dat geheim eigenlijk nog? Of heeft het ontspannen beeld van ‘losjes’ politiek bedrijven in werkelijkheid nooit bestaan? Immers – om met Stikker te spreken – de vloek van het liberalisme is: amateurisme.

Allemaal vragen en veronderstellingen die opkomen als je nadenkt over zestig jaar vvd. Vooraanstaande auteurs geven in dit boek antwoord – althans een begin daarvan – op veel van hetgeen ik zojuist naar voren bracht. Zo hoort dat bij een zestigjarige politieke partij. Paul Lucardie schetst de politieke plaatsbepaling van de vvd in vergelijkend perspectief. Hoe het met het leiderschap in de vvd zit, wordt door Henk te Velde uiteengezet. Zweven de kiezers of de partijen, zo vraagt Uri Rosenthal zich af. De organisatie en de cultuur binnen de vvd krijgen aandacht in de bijdrage van Gerrit Voerman en Erwin Dijk. Fleur de Beaufort en Patrick van Schie besteden uitvoerig aandacht aan onze ideologische ontwikkeling. Tot slot wordt teruggekeken op de bijdrage van de vvd aan de vormgeving van Nederland in de afgelopen zestig jaar.

Wat er allemaal van zij, liberalen bewezen in Nederland na de Tweede Wereldoorlog hun bestaansrecht. Uniek. Uniek voor Nederland én voor liberalen. De afgelopen zestig jaar tonen met alle ups en downs aan dat het kan. Prestaties in het recente verleden geven weliswaar geen garantie voor de nabije toekomst. Maar toch. Een brede liberale politieke partij. Het kan in Nederland. Al zestig jaar. Als vrolijke vrijwilliger droeg en draag ik daar samen met heel veel anderen graag aan bij.

vvd'ers, liberalen, van harte gelukgewenst!

Jan van Zanen
partijvoorzitter
Amstelveen, november 2007